

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra Skyggebilleder

Citation: Andersen, H. C.: "Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831", i Andersen, H. C.: *Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831*, udg. af Johan de Mylius, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, 1986, s. 142. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen01val-shoot-idm139649681486496/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831

bl.a. i eventyr som »Nattergalen« og »Klokken«, men som her første gang formuleres – er ikke et udtryk for, at én gang ankommet på parnasset ved Heibergs hjælp mente Andersen at kunne stå på egne ben og vendte utaknemmeligt sin rådgiver ryggen. Årsagen er at finde dels i den heibergske skole selv, dels i at Andersen vitterligt er nået til ny indsigt. Hvad det første angår, så havde Henrik Hertz i 1830 anonymt udsendt sine *Gjengangerbreve*, der tydeliggjorde Heibergs æstetiske felttog for den strenge og kritiske smag bygget på formen som det bærende princip i kunsten. *Gjengangerbreve* indeholdt et perfidt angreb på H.C. Andersen, hvad der længe nagede ham, helt frem til 1836, hvor han replicerer direkte i romanen *O.T.* Dette angreb har naturligt nok skudt en brèche ind mellem Andersen og Heiberg, fået Andersen til at søge sit eget i stedet for at prøve at leve op til Heiberg. Samtidig har rejsens oplevelse af den romantiske natur løst op for det bundne. Andersen fandt sig selv som digterev bekræftet heri af sit møde med Tieck.

En ny selvbevidsthed blev vundet, og den udtaler sig stærkt i rejsebogens afsluttende verslinier om digteren:

Ei Roes, ei Dadel standse maa hans Flugt,
Ved Storm og Solskin bliver Blomsten Frugt!

Fremstillingen af den ynkelige, skvattede digter Andersen, som har en tradition lige fra Kierkegaards kritik af *Kun en Spillemand* i *Af en endnu Levendes Papirer* (1838) og op til Per Olov Enquists fric fantasi over litteraturhistoriske modeller i *Fra regnomenes liv*, harmoniserer dårligt med den digteriske selvbevidsthed, der udtrykkes i *Skyggebilleder*. Her er jo netop den positur, som Kierkegaard efterlyste: »Geniet er ikke en Praas, der gaaer ud for en Vind, men en Ildebrand, som Stormen blot udæsker«. Heit ned i dele af billedet (stormen) er der nærhed mellem *Skyggebilleder*'s digterforståelse og Kierkegaards senere krav. Men billedet afslører også en væsentlig forskel, forskellen på den, der føler digtningens lidenskab uden at kunne forløse den (den fortærende brand), og den, der ikke kun kender fødsels smerte (tandpinen, som H.C. Andersen meget senere kaldte den i en historie), men også forløsningen, kender væksten og fuldbyrdelsen (blomsten der bliver frugt). Andersens nye selvbevidsthed som digter, be-